

(א) מדות פ"ד מ"ו, (ב) לקמן (ד, ס"ב); (ג) ל"ח, (ד) כ"ט; (ה) שכן ולכח.

תורה אור השלם

1 היציע התחנה המש באמה רחבה והתיבה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן לבית קיבב החצה בלתי אחוז בקירות היתב: מלכ"ב א ו 1 2 והצלעות צלע אל צלע שולש ועלשים פעמים ובאות בקיר אשר לבית לצלעות קיבב קיבב להיות אחוים ולא יהיו אחוים בקר הבית: יחזקאל מא ו 3 ויהא קנה אחד ארך וקנה אחד רחב ויבין התאים המש אמתי וכן השער מאצל אולם השער מבית קנה ארך: יחזקאל מ ז

גליון הש"ס

פחתו לא פבר יציע ע"י כסא"ש כפי מדרש דף טו ע"ה ד"ה ומכ"ה:

מוסף תוספות

א. ואלו הם הדאי היציעים הסוכבים להיכל מלשל צדיים וכן היו שלשים ושש כדאימא במסכת מדרו (פ"ה מ"ג), רע"ח. ב. [כ"ה] כותל ההיכל שמפסיק בין ההיכל ותא, וכותל התא שמפסיק בינו ובין רשות הרבים. ד. רמז. ג. שעובי כותל ההיכל לא היה שוה בכל מקום שאם כן היו צריכות לקבב החומה לתוכם בה ראשי הקורות של התא וזה לא יצדו לעשות כן ירכבו. מוס' יומא נ. ז. וכותל התא ה' אמות ומחצה. שס. ו. שהיה מגיע חצי אמה מכל כותל. שס. ז. ודיינו אורך המגריעת הראשונה היה שדהמגריעת השניה ארבע שבעה. שס.

רבינו גרשום

המוכר את הבית. סתם: יציע. מפרש בגמ' שהיא פתוחה לתוכו. דמנה ותימא כיון דתשמישו בבית מוכר אפ"ה אינו מוכר: בזמן שיש לו מעקה גבוה י' טפחים. דבר חשוב בפני עצמו לא מוכר. וכן היו רגליהן שהיו משתמשין בגנותיהן: אפתא דהבא הוה עליה ולא כהווא אפתא דסוף חוקת הבתים: ברקא חליה. הוא פרודור שנושן בפני הבית ולועין פורי"א: מ"ד אפתא. אינו מוכר אפי' שפתחו לבית כל חליה. לא מוזבנא דהתיבה שש שנים ושילשים זו על גב זו. וכי האי גונא היו בגינות דקי"ל דכותל ההיכל עביו שש אמות מלמטה כנגד היציע התחנה והיא היתה חמש באמה רחבה וכנס אמה מכותל ההיכל כנגד תקרה של יציע התחנה ועל אותה כניסה שוכבות קורותיו של יציע וממנו למעלה כנגד יציע התיבה היה עביו של כותל היכל המש אמה ולהכי הוה תיכונה שש באמה רחבה וכנגד תקרה של תיכון כנס אמה בכותל היכל שאל אותה כניסה קצות קורות תיכון שוכבות וכנגד היציע שלישי היה עובי הכותל היכל ד' אמות. ולהכי והשלישית שבע באמה רחבה וכנס עוד אמה מקום שקורותיו שוכבות. כמאן נצ תקרה השלישית ולמעלה עביו של כותל ג' אמה

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא סא.

המוכר את הבית. מני רב יוסף ג' שמות יש לה יציע ללע ותא. אליע דקרא קאי דייע דמתני' כבר פירש רב יוסף גופיה דהוי בדקא חלילה וייע דבהמ"ק לא מלינו בשום מקום שהיה עשוי כמין חלונות: והצ'לעות צלע אל צלע. וכתיב זהאי קרא ולא

המוכר את הבית *לא מוכר יציע ואע"פ שהיא פתוחה לתוכו יולא את החדר שלפנים הימנו יולא את המעקה גבוה עשרה טפחים ר' יהודה אומר אם יש לו צורת פתח אע"פ שאינו גבוה י' טפחים אינו מוכר: גמ' מאי יציע הכא תרגימו אפתא רב יוסף אמר י' בדקא חלילה למאן דאמר אפתא לא מוזבנא כ"ש בדקא חלילה לא מוזבנא לכו"ד בדקא חלילה אבל אפתא מוזבנא תאני רב יוסף שלש שמות יש לו יציע צלע תא יציע דכתיב י' היציע התחנה חמש באמה רחבה צלע דכתיב י' והצלעות צלע אל צלע שלש ושלישים פעמים תא דכתיב ויהא קנה אחד אורך וקנה אחד רחב ובין התאים חמש אמות ואי בעית אימא מהכא וכותל ההיכל שש והתא שש כותל התא חמש אמר מר זוטרא יהוה דהוי ארבע אמות אמר ליה רבינא למר זוטרא לדיך דאמרת עד דהוי ארבע אמות אלא מעתה גבי בור ד' דנתן לא את הבור ולא את הדות אף על פי שכתב לו עומקא ורומא ה"נ אי הוה ארבע אמות אין אי לא לא הבי השתא התם הא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד הכא אירי ואירי הדא תשמישתא היא אי הוה ד' אמות השיב ואי לא לא השיב: ולא את החדר שלפנים הימנו: השתא יציע לא מוזבנא חדר מיבעיא לא

המוכר את הבית. מני רב יוסף ג' שמות יש לה יציע ללע ותא. אליע דקרא קאי דייע דמתני' כבר פירש רב יוסף גופיה דהוי בדקא חלילה וייע דבהמ"ק לא מלינו בשום מקום שהיה עשוי כמין חלונות: והצ'לעות צלע אל צלע. וכתיב זהאי קרא ולא (כ) היו אוחזים בקירות הבית ובקרא דייע כתיב ללע וייע מד הוא א': ואיבעית אימא מהכא כותל ההיבב שש. תימא לר"מ ולר"י דכתיב קרא מייתי משנה דהוי כמו יהודה ועוד לקרא (כ) בפ"ק דקדושין (דף טו.) ואומר ר"י דהתם לא קפיד אלף אלסון ועוד אלף הכא דלא קאמר ועוד חמי שפיר וענין זה מלינו כזמה מקומות (ב"ק דף טז:) דכר זה כמות דמורה ושני צנזאים ומשולש צנזאים ושני צנזאים והתא שש. צמייכונה אירי דלוחה הימה שש אלף התמה דלע חמש דכתיב והייע התחנה חמש צממה רחבה וגו' ונראה ללך לא נקט התחנה משום דכנגד התחנה היה כותל ההיכל עביו שבע א' אע"פ שכותל מורחי של היכל שלא היה צו תאים היה שש עביו למעלה ולמטה שאר כתיב היכל שהיו בהן מגרעות היו למטה עביו ז' וכנגד התיכונה עביו שש כי המגרעת היא אמה ו' ולכן התיכונה רחבה מן התחנה אמה ולכן נקט תיכונה משום דניחא ליה לתיניקט צכותל היכל מערב שש כמו שנתן התם צכותל מורה ואם הוה קנט צמחונה הוה לריך למימר כותל היכל שבע והתא חמש וניחא ליה לתיניקט שש צמערב כמו צמורה ועוד נראה לר"י דהמגרעות היו צין צכותל ההיכל

צין בשלשה כותלי התא והמגרעת היה כותל גד והיתה כותל ההיכל מלמטה שש ומחצה ו' וכנגד התיכונה שש והשתא ניחא דכל התאים היו מרובעים התחנה חמש על חמש והתיכונה שש על שש והעליונה שבע על שבע ו' והא דמתן צממ' מדות (פ"ד מ"ד) התחנה רחבה ה' ורובד שש אמצעים שש ורובד שבע המגרעת קרי רובד' לפי שהוה כעין שורה בולטת דרובד היינו שורה כדתן צממכת ממיד (פ"א מ"ח) בית גדול היה ומוקף רובד של אצן ומפרש בגמ' דהיינו אילטוומא ועוד יש לפרש דצבית שני היתה יעיע התחנה שש חלוק מצבת ראשון כמו שחלקין תאים שלעתיד צממכן דיחוקאל דכתיב התם ורובד אללע ד' אמות ה"נ שמה קך היו חלוקין מצבת ראשון ומלינא למימר דחשיב שפיר מלמטה: לא

צין בשלשה כותלי התא חמורי ההיכל: כותל ההיכל מלמטה ממה אמה כותל האולם חמש כ' ומדקא חשיב תא לצסוף ש"מ היינו יעיע: כותל ההיכל שש. עובי הכותל שאחורי בית קדשי הקדשים: והפא שש. חללו של תא מן המורה למערב: וכותל הפא. כותל מערבי שלו עביו חמש: אמר מר זוטרא. הא דמתן לא מכר את היעיע והוה דליכא ד' אמות על ד' אמות חשבו צפני לא מכר את היעיע היא וקאמר דגם את הצור ואת הדות אינו בכלל בית: צור בחפירה. דות צננין: אע"פ שפסג לו. בית זה אני מוכר לך ועומקה ורומה וכל אחת לכדויי אלף עליות ומעקה וקרקעית הבית שאם רלה מוכר לתפור תחת הבית לוקח מעכב עליו: ה"ג גבי צור ודות אי הוי ד' אמות אינו מוכר ואי לא לא חשיב צפני מעמו ומודבן צבדי בית צממיה והלא סתם צור לא הוי ארבע אמות רחוב דבור קצר הוא: צור ודוס שמישפא לחוד. שעמוקים הם ושמשין למים ובית שמישפא לחוד' לפיכך אינו בכלל בית אע"ג דלא הוי ד' אמות אלף יעיע ובית חדא שמישפא הוי הוא מקום דירה: לא חשיב. וצטיל לגבי בית: השפא יעיע. שמששמה שוה לגמרי לשל בית אחרת לא מוזבנן להדי בית: חדר. העשוי לשמירת ממונו ואין (כ) דומה השמשש לשל בית לא כל שכן ואמאי איצטריך למהדר ולמיתנייה: לא

רעיו: והצלעות צלע אל צלע. ולא היו אחוזה בקירות הבית אלא כדאמרן במגרעות: והתא היינו יציע. ובין התאים. כלומר בין תא לתא ה' אמות: ואיבעית אימא מהכא. מצו יליף דתא היינו יציע של אחר הבית דקא חשיב במרות דכותל ההיכל עביו שש והתא שש היינו יציע: אמר מר זוטרא. היכי אמר' מכר את הבית סתם ולא מכר את היציע והוא דהתא יציע ד' אמות ברוחב דמקום חשוב בפני עצמו הוא: ה"ג. בור ודות אי הוי ד' רוחב אין מכרין אי לא לא והא בור לא הוי ד' אמות רוחב: התא שמישפא. רבית לחוד הוא שהולכין בו ושוכבין בו ודות עומדין לתשמיש אחר משהי אפי' פחות מד' אמות לא מכר אבל הכא גבי בית יציע אירי ואירי דתא שמיש מקום דירה. הלכך אי הוי ד' אמות חשוב הוא לעצמו ולא מכר ואי לא לא: השתא יציע. דתשמיש הבית הוא אמרת לא מוזבנא. חדר בפני עצמו דלאו תשמיש בית הוא אלא לישן בו או להצניע בו חפצים מיבעיא ולא מודבן:

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פכ"ה מהל' מבינה ה"ל א סתם עשין כפ טו"ש ח"מ ס' י' ר"ד סעיף א:
ב ב ג מ"י שס ה"ל ג טו"ש"ע שס סעיף ג:
ג ד ה מ"י שס ה"ל ג טו"ש"ע שס סעיף א:

הגהות הב"ה

(א) רשב"ם ד"ה חדר וכו' ואין תשמישו דומה לשל בית: (ב) תוס' ד"ה והצלעות וכו' ולא הדי אחוים בקירות הבית: (ג) ד"ה ואיבעית וכו' ועוד לקרא דהכי מוקשה בפ"ק דקדושין:

לעיו רש"י

אפנצמ"ן [אפיניצי"ן]. ככה נמוך מאחורי בית או בעידי. לודי"ש [לודי"ש]. שרף.

מוסף רש"י

היציע התחנה חמש באמה רחבה. והתיבה שש צממה רחבה והשלישית שבע צממה רחבה, למה, כי מגרעות נתן לבית קיבב חוצה, קומת התא חמש אמות וכשעולה כותל ההיכל חמש אמות גובה את עביו וכסו צו אמה לפנים היעיע על אולם הניקא חלשי קירות גג עליית התא, היא יקדעית לאלמנעת, וכשעלה שער כנס לתא לתינת רשעי קירות עליית האלמנעת, היא קיקע העליונה, מאלפת אלמנעת רחבה מן התחנה אמה, והעליונה רחבה מן התיכונה אמה (מלכ"ב ט א). והצלעות צלע אל צלע. תא תא תא וזה על תא תא תא ועוד כגון מן (מ"ד) ר"ב (מ"ד) אף על פי שכתב לו עומקא ורומא. דלחוקמא רב דתיב צממלא (קמח טב). קני וזהני עומקא ורומא למקיי עומקא ורומא ולא למקיי צור דות תשמישין חלוק מן הבית, שאני עשוי אלף לשלש ממנו מים (קמח טז). וכע"ז לקמן קמח.

רבינו גרשום (המשך)

היינו כי מגרעות היינו כניסות בלתי אחוז בקירות הבית כדי שלא יהיו צריכין לנקב הכותל בשביל הנחת הקורות שלא יהא הכותל